

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

CV. IV. Est de multiplici ejus prodicione: à juda: à populo judaico: à Discipulis: à Petro.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

in omnibus adversis & passionibus sint tenerimi, & maximè sensibiles, sed præsertim in dedecore & confusione, ideò Christus exemplo suo, ad eius rei patientiam accendere nos voluit. Nam post hæc exempla quid grave quid durū videri potest homini, quid non tolerabile, quid non ferendum? Huc accede, Nobilitas. quæ minimam confusionē, opinionem hominum, sermonem stultorum, scurræ ludibrium, & scommata, morte redimis & sanguine, tuo & alieno, & sæpe etiam ultima animæ iactura, & æterna damnatione. Vide quam acerba satisfactioe Christus hoc tuū facinus luat: Vide quam dissimili calle gradiatur, & quam sit tui dissimilis ac contrarius. Hæc tamen nemini dubia esse debent. 1. Neminem unquam fuisse qui melius quàm ille sciverit, quam in te verum honoris caput consistat. 2. Qui magis noverit, quid unicuique debetur. 3. Qui melius æstimarit meritum suum & dignitatem. 4. Cui debeatur honor iustus; Qui plus meritorum habuerit; Cui plus juris fuerit ad honorem sibi tutandum, ac proinde, qui plus acceperit iniuriæ, si quis illum ipsi eripere voluerit. 5. Qui animosior generosiorque ipso extiterit. 6. Qui

plus potestatis habuerit ad eum exposcendum, exigendumque eius rationem ægrius efficaciusque: Quibus non obstantibus, nos docuit exemplo suo, honorisq; contemptu, qua ratione se unusquisque gerere deberet. Quod exponens Apostolus scripsit Christum, proposito sibi gaudio, sustinuisse Crucem *confusione contempta*: Licet enim in Passione sua, & Cruce, plus rationem habuerit confusionis quàm doloris, ostendit tamen & ipsam confusionem contemnendam, & Crucem viriliter sustinendam: simulque mercedem subindicat, scilicet, proposito sibi gaudio, cū vel ipse contemptus contumeliæ, pariat incredibile gaudiū. Hoc exemplo didicerunt sancti amare abjectionē, contumelias & opprobria: Tu, mi Auditor, apud te reputa, & concludere, qui ad tantæ virtuti repēdere velis, Quid tui Salvatoris causa pati, Immo quid facere, & quid aggredi. Hoc saltem apud te statue, ut in Cōfessione quā paras, nō parcas, pudori tuo, non vetecundiæ. Eheu, quando erit illa dies, ut de te dicatur quod de Christo prædixit Jeremias Lament. 3. *Saturabitur opprobriis*, ut postea dicas. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Utinā aliquando? Ita sit per Christi gratiam.

IV. PARS.
S E V

ALIA CONCIO.

De multiplici prodicione Christi.
Quod est aliud caput dolorum eius internorum.

Habitatio tua in medio doli. In dolo reuocant scire me. Jeremiæ 9.

Nescio quid ex duobus sit intolerabilius, aut contemptus aut proditio: contemptus est contra honorem, proditio contra amicitiam; unum iracundiam, alterum indignationem movet.

Utramque injuriam in summo gradus Christus pertulit, & utrumque pertinet ad eius dolores internos de quibus nobis est sermo: Certe si utrumque meriamur ex crimine, videbis plures

plures fateri contemptum quam traditionem. Sed in traditione semper est contemptus; itaque duplex est iniuria. Et propterea ut Christus voluit experiri omnes pœnas, secundum illud *habemus Pontificem tentatum per omnia*, voluit etiam hoc genus pœnæ experiri, tum ut, sciremus nos erga ipsum sic offendere; & ut in omnibus haberemus exemplum, & ut pro omnibus eum satisfecisse sciremus. Sed ad rem.

INTER doloris interni Filii Dei causas, una è maximis fuit proditio pessima ignavissimaque: 1. Infelicis Judæ, 2. Iudaici populi & gentis suæ, 3. Discipulorum, à quibus destitutus est & turpi fugâ desertus, Postremò Petri qui eum negavit.

Revocate vobis in memoriâ tragicum finem impudicorum Samsonis amorum, viri suo in sæculo maximè admirabilis. Miser ille Princeps, Dei oblitus, & sui, existimationis, sui nominis & conscientiæ, captus est amore propudiosæ mulieris, atque ad turpitudinis licentiam projecta, sicut scriptum est cap. 19. Iudicium. Nomen ei Dalila, quæ illius amicitiam minus fideliter respondit. Neque enim verò unquam evenit, ut istiusmodi personæ non sint ultra modum perfidæ ac avaræ, unde fit ut secundum Sancti Augustini observationem serm. 107. de tempore, S. Scriptura infernum, ac dissolutæ mulieris domum accomodatè coniungat. Alludit autem ad caput. 30. Proverb. ubi dicitur *Tria sunt insaturabilia, &c. infernus, & os vulvæ, & terra qua non satiatur aqua*. Per vulvam intelligit meretricem; vox enim Hebræica, significat scortum: Sapiens verò apertissimè jungit infernum & prostitutam fœminam, non solùm, quia exitum incurritur in fœminæ, solutiois domo, æquè ac in inferis; neque facilius ex uno eorum locorum, quàm ex alio disceditur: verum etiam, ut ait idem Sanctus Augustinus, rectè pro inferis ponitur domus meretricis, quia nemi-

nem repellit, & omnem intrantem ad se trahit; addo ego, quia in domum meretricis, vitia omnia atque scelera subeunt: Sed ex unâ Scripturæ interpretatione, Sicut infernus est insaturabilis, ac nunquam dicit sufficit, ita neque meretricis cupiditas expleri unquam potest: unde non mirum si ut domus eius, ita etiam animus pateat omnibus sceleribus, perfidiæ, & ingratiitudinî. Cum igitur Philisthim viderent Samsonem amore Dalilæ implicari, ita mulierem adorantur, *Decepit eum, & disce ab illo in quo habeat tantam fortitudinem, & quo modo eum superare valeamus, & vincit eum affligere, & quoniam nil fit sine mercede: addunt, Quod si feceris, dabimus tibi singuli mille, & centum argenteos*, quæ summa, cum essent quinque Principes & Sarrapæ Philistinorum, conficiebat bis mille, & amplius quingentos nummos aureos. Illa igitur per suam fraudem negotium aggreditur, & muliebrem animum ad maximas blanditias convertit; hominem invitat, & laute excipit, inter epulas, & pocula, eius fortitudinem prædicat, & captatâ occasione: *Dic mihi obsecro*, inquit, *in quo sit tua maxima fortitudo, & quid sit, quo ligatus erumpere nequeas?* Hic Samson expertus loquacem mulierem, & uxorem in rev. latione parabolæ, multò magis de meretricis silentio diffidit. Itaque ait se vincitum mollibus, atque humidis nervis, tortis unâ cum fœmibus effugere non posse. Fecit illa periculum, colcatis insidiis: atque ingeminat *Philisthim super te Samson*: sed ille à somno expegit: factus, cuncta distupit ut stuppea fila exsiccata ad ignem. Finxit illa ac dissimulavit rem totam, joco fieri; & ita ait: *Ecce illusisti mihi, & falsum locutus es; saltem nunc indua mihi, quo ligari debeas* Cui ille respondit, *si ligatus fuero novis fœmibus*, &c. Id mulier experta, sed sine successu: Et enim omnes funes, quasi telæ fila distupit. Hic paululum commota, conqueri non nihil cœpit: *Vsquequo decipis me, & falsum loqueris, ostende quo vinciri*

vinciri debeat. Hic vide mulieris impudentiam non cessabit, donec perdat. Igitur imperiose illi loquitur, quasi jam nimium esset offensa à Samson: per iterata mendacia. Itaque Samson respondet: *Si septem crines apitis mei, cum licio plexeris, & clauum his circumligatum terra fixeris, infirmus ero.* infelix Samson, jam progredieris ad caput, & crines tuos obijcis periculo, Cum id totum joco tantum fieret, crudelis mulier illud etiam experiri aggressa est. Samson autem experrectus, caput succussit, & uno conatu extraxit clauum: licium cuneumque impacti in pariete. Tum infida, se se omnibus armavit artificijs, machinisque omnibus constantiam Samsonis inuasit. Conuertitur ad questus, ad criminaciones procedit, luget, afflicta se se, ac torquet: *dixitque ad eum Dalila: Quomodo dicis quod amas me, cum animus tuus non sit mecum?* Vt inam æquius cõueniebant eiusmodi querelæ; Dalilæ: ne, an Samsoni? *Per tres rices mentitus es mihi, & noluisti dicere, in quo sit maxima fortitudo tua.* Sed cum videret se nihil proficere: affligit se se denudò, & amplius quàm antea. Iterat querelas, criminaciones gemit, neque desistit, ac se se ita importunam præstat, ut illum usque ad mortis discrimen fatigaret. *Cumque molesta esset ei, & per multos dies ingiter adhereret, spiritum ad quietem non tribuens, defecit anima eius, & ad mortem usque lassata est.* Proh, Deus, quàm crudelis & tyrannicus est, amor carnis. *Quidnam illuc est? ò miser Samson, emoreris quotidie præ animi ægritudine ad prostibalæ arbitrium, quæ te lachrymis suis enecat, neque seruitutis istius excutiendæ vim animum habes? Quorsum singulis diebus domum illam petis, cum infernum inibi tuum reperias, & usque adeo vexaris? Duo illum agitabant affectus, quorum minor intolerabilis est, amoris scilicet acrimonia, quorum in medio consistens, quasi inter duplex ferrum, eius anima usque ad mor-*

tem angitur. Hinc credit ab urbanitate alienum esse tam parvi facere amariæ preces & lachrymas, in ea re præsertim quæ sua interesse patum videtur. Inde verò metuit, ne ingenium scemina, quod jam expertus est infidum & minus capax arcani, prodat illum & perdat, Quid porro capit consilii? Instat martyrij cuiusdam ipsi est eam destituere atque deserere: at minime amplius licet eam frequentare, & conticescere. Si os aperit, totis contremiscit artibus, ita formidat ne arcanum suum vulgetur: si pergit tacere, quoddam mortis genus est, summumque supplicium. Nominatur crudelis, expertus amicitia: vituperatur ut infidelis & defectus animo; obijcitur ei nimis constantem fuisse Dalilam, fidelitatis ipsius experimentum fieri non potuisse hastenus, nequire illum eius fidelitatem accusare, aut culpam levitatem, nullam esse causam timendi ab ea, quæ curam suam omnem, ac felicitatem in illius custodia & in columitate potuerit, à terra se se millies absorbendam potius, quam à se fidelitatem desertum iri, eumque prodendum qui sibi in ipsa confidat. Dicitur nimis fuerit amanti: mentem igitur ipsi aperit, & veritatem fatetur, robur scilicet suum esse in capillis positum, qui nulla unquam observatione Religionis amputati sibi fuissent: Nazareus enim erat, Deoque peculiariter consecratus.

Ac vide 1. stultitiam Samsonis, qui toties eius perfidiam expertus, nec memor prioris uxoris, ei credidit tanti momenti secretum: ei inquam, hoc est mulieri, & meretrici, quæ nihil aliud quam lucrum inhiat, & nihil amat sine se, idque post tot experimenta. Vnde patet cuius tandem naturæ sit amor impurus, quàm cæcus, quàm atrox, quàm tyrannicus, & homine libero indignus. Vide 2. mulieris perfidiam ac crudelitatem: nam cum ex vultu & sermone Samsonis cognovisset sibi rem

indicatam; & apertum esse secretum, mittit ad Philistinos, qui pecuniam ad eam attulerunt, & eius iussu tonsorem adduxerunt. Ita Samsonem blandissimè siquam excepit, & laurissimè tractavit. Eum nempe vino gravatum, & epulis, per lasciviam, & blanditias in sinu suo dormire fecit, atque advocato tonsore rasit septem crines eius: quo facto, ut loquitur Scriptura, *cepit abligare eum, & à se repellere*: hominem videlicet vehementer succussum, ob arctiorem fomnum, contemptim à se cepit abigere. Nimirum testimonium amoris neglexit, atque amorem præteritum oblita, neque habita, ulla ratione dignitatis personæ, & odii Philistinorum in ipsum, solum intenta lucro, amatorem prodidit in te tanti momenti, inter oscula & amoris blanditias. Sed audi consequentem tanti Principis, ac sui populi Iudicis, & Ducis calamitatem omninò miserimam. 1. quidem decalvatur: *Vocavitque tonsorem, & rasit septem crines eius*; hoc est, omnem comam quam commoditatis causa collegerat quasi in septem cinnos. Vide ergo deformatum. 2. pristinis viribus destituitur: *Statim enim ab eo omnis eius fortitudo recessit*. Cum igitur audisset Philisthim super re Samson, dixit in animo suo: *Egre drar sicut ante feci, & me excutiam, nesciens quod recessisset ab eo Dominus*. 3. ligatur. *Quem cum apprehensissent Philisthim*. 4. Excæcatur; *Statim eruerunt oculos eius*; qui bus scilicet malè utus, formam mulieris adamarat. 5. Ducitur Gazam ligatus, & duxerunt Gazam vinctum catenis, unde portas sustulerat, & ubi magna facinora ediderat. Ibi toti populo irridendus proponitur, dum certatim omnes accurrunt, & pedibus atque calcibus impetunt, & exprobrant sublatis portas civitatis, cantilenam de asini mandibula; vulpes illigatas & messem incensam. 6. *Clausum in carcere molere fecerunt*, eum nempe & carceri manciparunt, & ad pristinum coë-

gerunt, iumentis, aut vilissimi mancipii obsequia præstare, & molam versare. Vide itaque manus lacerandis leonibus habiles, manicis ferreis cruentari, collum monilibus decoratum loris atteri, eius tergo flagris concidi; latera stimulis servilem in modum pungi in opere ignominiosissimo. 7. In templum Dagonis, quo universa Principum multitudo, & reliqui magno numere Philisthini, ad viginti millia, ut volunt nonnulli, confluxerant, adductus est, ut ante eos luderet, nimirum ut plerique optimi Interpretes intellexerunt, ut omnibus modis illuderetur, scematis appeteretur, vetera obijcerentur, ob cæcitate ad columnas impingeret, flagris cæderetur, alapis percuteretur, ac victoriæ præteritæ exprobrarentur. Cogita verò quis ille sit, nimirum miraculo conceptus, & natus, Deo consecratus, sua & parentum voluntate, ac peculiari Dei ipsius mandato, incredibili quodam robore divinitus præditus, annos 20, populum suum moderatus, in flore ætatis constitutus, cum annos triginta novem esset natus: post tot victorias de hostibus relatæ, egregia facinora, & exhibita virium suarum specimina: post quæ omnia in talem miseriam redactus est, qualem diximus, cum eieriam oculi ad lachrymandum decescent, nec ei liceret vel suspiriis atque luctu suam miseriam testari: & quod fortasse fuit omnium gravissimum, hostibus suis, & populo alieno datus ad irridendum: Hæc verò omnia ex unius mulierculæ dolo & fraude nata sunt.

Verum tamen quod de Samsonis captivitate, & infortunio minuit commiserationem, illud est quod sua culpa hoc exitum meruit: Sed vide in Christo impletam figuram; verum maiori exitio.

Ac 1. Quidem sicut Samson nimis Dalila se credidit cuius jam sæpius perfidiam erat expertus,

expertus, ita Christus nimium se Judæ credidit, licet hominem probe nosset, & mala eius consilia: Nam ut ait Ambros. lib. de Parad. cap. 8. Ipse Dominus elegit Judam quem proditorem sciebat, dicente Scriptura: *Quia sciebat Iesus quis eum esset proditurus*: Sciebat quod in doctrina dandi sui corporis in escam ab eo discessisset; nam Judas Capharnaitas sequutus est, & Princeps omnium fuit, & ad tempus à Christo discipulorum incepit de profusione unguenti: *ut quid perditio hac? poterat enim unguentum istud venundari trecentis denarijs, & dari pauperibus: Non quia curaret de egenis, sed quia ut ait Scriptura fur erat, & loculos habens*. In quo admirare Christi bonitatem, Quia ut ait S. Ambros. lib. 5. in Lucam cap. 6. Judam elegit non per imprudentiam, quasi non nosset hominem, sed per providentiam: periclitari apud nos iudicium suum, quam affectum maluit, susceperat hominis fragilitatem, & idèd nec has partes reculavit infirmitatis humanæ. Voluit deserere, voluit prodi, voluit ab Apostolo suo tradi, ut tu à socio desertus, à socio proditus, moderatè teras, tuum errasse iudicium, pertiisse beneficium:

2. Vti Dalilam ad proditionem induxerunt Principes Philistinorum, ita Judam ad proditionem impulit Dæmon, uti dicitur Joan. 13. *Cum Diabolus jam misisset in cor, ut traderet eum Iudas: Et post buccellam introivit in eum Satanas*: ac vide successum, qui cum accepisset buccellam, exivit continuo, erat enim nox: non solum exivit, ait Ambros. sed continuo, & nocte exivit, nec mirum si noctis tenebras habebat qui Christum deserebat.

3. Vti Samson inter amoris testimonia traditus est; Ita Christus per osculum. Sic enim traditor convenerat. *Quemcumque osculatus fuero, ipse est, eum tenere*: Quod illi Christus exprobravit Iuda osculo filium hominis tradidit? Ambros. in cap. 22. Lucae Pet interrogati-

onem pronuntiandum putat quasi amantis affectu corripiat proditorem: Hoc est, amoris pignore, vulnus infligit & charitatis officio sanguinem fundis, & pacis instrumento mortem irrogas; servus Dominum, discipulus prodit Magistrum, electus authorem: *Et osculatus est eum*: Non quo simulare nos doceat, sed ut ne proditionem refugere videretur, & plus afficeret proditorem cui amoris officia non negaret, quia scriptum est, *cum odientibus pacem, etiam pacificus*: Porro quantum ea res Christi animum pulsaverit, colligere debemus ex iis quæ insinuavimus superiori parte: tum ex his Christi verbis ad ipsum Judam: *Iuda osculo filium hominis tradis*: hoc est interprete Sancto Ambrosio in Psalmum trigesium nonum: Venenum infundis osculo, quo gratia charitatis infunditur: osculo quod sacrae pacis insigne est: osculo quo amicitia fida firmatur: osculo quo fides sancta signatur? Hoc ergo osculo tradis eum, quem propter osculi commercium, venerari deberes: Ego osculum non nego, ipse videris, qui violaveris osculi sanctitatem: hæc ille.

4. Sicut Samsonis traditionem factam à Dalila sequuta est pessima Samsonis ab hostibus; uti vidimus acceptio; Ita Judæ traditio. Hinc enim ligatus est, & tractus in diversa tribunalia: illi oculi velati: facies a lapide cæsa, & pugnis: immò flagella est illusus, verberatus, spinis coronatus, crucifixus, & occisus.

5. Sicut Dalila non tradidit Samsonem odio, sed avaritia, nam à Principibus Philistinorum mercede proposita extimulata est, secundum illud, *quod si feceris dabimus tibi singuli mille, & centum argenteos*: Ita de Juda Ambros. in Psalm. 35. Quæsit avaritiam, & invenit sacrilegium dicens, *Quid vultis mihi dare, & ego eum vobis tradam*. Ambo scelera-

scelerati qui amicitiam pecuniæ postposuerunt, sed Dalila suum amatorem vendidit quinque mille quingentis argenteis, Iudas verò Dominum suum & Magistrum tantum triginta denariis: in quo gravissimâ injuriâ Christum affecit.

Hinc collige quantum sit scelus infamis auri libido, ad quod probandum si omnia alia deessent, ipsius Iudæ factum satis esset, qui 10. aureis Christum vendidit.

Vide 1. illius vitii furorem, quod tanta audeat: unde S. Leo serm. 9. de Passione; Impius Iudas maluit Minister esse diaboli, quàm Apostolus Christi, quem non timoris perturbatione deseruit, sed pecuniæ cupiditate dirtraxit. Videte dilectissimi, & prudenter inspicite. quæ germina, qui fructus de avaritiæ stirpe nascuntur. quàm meritò Apostolus, radicem omnium malorum esse definiuit, quia nullum peccatum sine cupiditate committitur, & omnis appetitus illicitus, istius aviditatis est morbus.

2. Malitiam, quandoquidem omnia suo lucro posthabuit. Idem S. Leo. Amori pecuniæ vilis est omnis affectio, & anima lucri cupida, etiam pro exiguo perire non metuit. Amori itaque pecuniæ, cedit affectio parentum, fratrum, & Dei ipsius, & animæ propriæ, atque salutis: cupidi a enim auri pro his omnibus habet sua commoda & utilitatem; unde subdit idem Doctor: Nullumque est in illo corde iustitiæ vestigium, in quo sibi avaritiâ fecit habitaculum.

3. Cæcitatem: Iudas loculos servabat, plura furari poterat, plura furatus erat, & præsentis lucri cupiditas eum abripuit: unde S. Leo ait illi esse perinde sive pro magno, sive pro exiguo pereat. Et serm. citato; Et anima lucri cupida etiam pro exiguo perire non metuit.

4. Insensibilitatem quia Iudas manus da-

re noluit omnibus Christi beneficiis, ac demissionibus, eius scilicet qui eum vocavit ad Apostolatam, & ei suam omnem pecuniam, & eleemosynas commisit: Hoc advertit Sanctus Ambrosius lib. 1. Offic. cap. 16. Denique de Iuda proditore, hæc colligere licet, qui & Apostolus, inter duodecim electus est, & loculos pecuniarum, quas pauperibus erogaret commissos habebat, ne videretur, aut quasi in honorem, aut quasi egenus Dominum prodidisse, & idè ut justificaretur in eo Dominus hæc ei contulit, ut non quasi injuria exasperatus, sed quasi prævaricatus gratiam, majori esset offensæ obnoxius. Item ei ut aliis pedes lavit eidem suum corpus obtulit, eidem crimen suum revelavit, & tamen aliis texit, osculum non negavit, nec tamen tot beneficiis tactus est.

5. Infelicitatem cui suum scelus non profuit, sed quod misero finæ conclusit: Nam, ut ait Ambrosius serm. in 2. ser. Majoris Hebdom. Post redditum pretium laqueo se suspendit, ut qui se multatet & vita: intelligens enim quantum scelus admitterit, non sufficere ei sacrilegij carere mercede, nisi careret & salute, dignum enim se morte iudicavit quod Christum vitam omnium tradidisset. Severissimus igitur iudex sui Judas, vel in ulciscendo confiteretur, quem negaverat in tradendo. Jam compara statum ex quo decidit, & eum in quem prolapsus est: nempe ex Apostolatu, in summam desperationem; ut qui princeps Ecclesiæ esse debuerat, factus sit formidabile reprobatorum exemplar: ut scias quo tandem deducat avaritia & amor pecuniæ. Fuerat Iudas olim vir bonus, alioqui Christum non fuisset secutus, multò minus in Apostolum fuisset electus: Hoc probat Ambrosius in c. 9. Epist. ad Rom. ex his verbis, S. Petri, *Qui sortitum erat sortem ministerij hu-*

us; Id est, Apostolatus: Quomodo enim ministerium salutis fortiretur, nisi esset bonus? In sorte quippe Dei iudicium fuit, dignam illum fuisse tempore illo quo electus est: Sed ubi eum cupiditas invasit, statim ad ima corruit: Nec ei sua pœnitentia profuit, quia ut ait Ambros. lib. 10. in Lucam cap. 23 Non habebat proditor fletus quibus culpam ablueret, sed tormenta conscientia quibus sacrilegium fateretur, quando projectis argenteis abiens laqueo se suspendit, ut dum reus suo iudicio damnatur, & spontaneo supplicio facinus expiatur, pietas Domini qui se ipse nollet ulcisci, & divinitas probaretur, qui conscientiam mentis, invisibili potestate interrogaret.

II. Proditio quam Christus passus est fuit à populo Iudaico; cuius magnitudinem ut melius intelligas: Cogita quot titulis ille populus ad Christum pertinuerit.

1. Quia Deus eum sibi elegit ut esset laus populus, præ omnibus aliis. Audi quid dicat Deuteron 7. Te elegit Dominus eus tuus, ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram: Non quia cunctas gentes numero vincebatis, vobis iunctus est Dominus & elegit vos, cum omnibus sitis populis pauciores, sed quia dilexit vos Dominus, & cap. 10. En Domini Dei tui cælum est, & cælum cæli, terra & omnia quæ in ea sunt: & tamen patribus tuis conglutinatus est Dominus, & amavit eos, elegitque semen eorum post eos, id est vos de cunctis gentibus, sicut hodie comprobatur. Et ideo passim in Scripturis eos appellat sortem suam, funiculum suum, hæreditatem suam, vineam suam, oleam suam uberem & speciosam, domum suam, imo & filium suum, & sponsam suam, cujus se dicit sponsum, & virum; unde peculiarem habuit de eo curam; eò usque iudic eret Amos; Tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terra. Certè ipsi unilegem dedit, & alia penè omnia, vestes, cibos, habi-

Tom. III.

tationem, sacrificia, mores, privatos, publicos, in pace, in bello, &c.

2. Quia illi uni populo promissus fuit. *Abraham* quidem, uti dicitur ad Galat. 3. dicta sunt promissiones, & semini ejus Non dicit: & seminibus, quasi in multis: sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus, unde illi dictum est quod in semine ipsius benedicendæ essent omnes gentes. Et propterea de eodem populo ad Rom. 9. Quorum adoptio est filiorum, & gloria, & testamentum, & legislatio, & obsequium & promissa.

3. Quia ex prima intentione ad illū populum missus fuit quod & ipse dicebat Matth. 15 Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israël: Et sic præcepit Apostolis Matth. 10. In viam gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed potius ite ad oves quæ perierunt domus Israël: quod Apostoli exprobrarunt Iudæis cap. 13. *Actuum*: Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis æterna vita: ecce convertimur ad gentes: sic enim præcepit nobis Dominus.

4. Quia ex Iudæis nasci voluit secundum illud ad Rom. 9. Quorum Patres, & ex quibus est Christus secundum carnem: Item, inter illos vivere voluit: ex illis tantum suos Apostolos fecit, & discipulos: & illos fere tantum docuit, saltem ijs trium annorum spatio doctrinam suam largitus est, qui tribus tantum diebus docuit Samaritanos.

Verum illis non obstantibus, ingratus populus Christum multis modis prodidit.

I. Enim ipse est qui Christum primus morti addixit: Testes sunt voces illæ, *Reus est mortis*. Atque ut scias quanto consensu, sic scribit Marcus cap. 14. Qui omnes condemnaverunt eum reum esse mortis. Et hæc fuit Conclusio impij illius concilij: Quid facimus,

Q9

quis

quia hic homo multa signa facit: Expediit ut unus homo moriatur pro populo, ab illa ergo die cogitarunt, ut interficerent eum: Quid quod cum pacti sunt pecuniam cum proditore ut traderet eum, prodicionis socij fuerunt: Immo eum redditam pecuniam acceperunt, totam ferè prodicionem in se susceperunt: Nam Iudas culpam agnovit dum dixit Peccavi tradens sanguinè iustum, & pecuniam retulit. Et quantum, ut ait Ambr. in cap. 23. Lucæ, Iudas non absolvitur. Iudæorum tamen impudentia confutatur, quos cum professio redarguat venditoris, scelerati tamen sibi vindicant iura contra factus, & exortes reatus esse se credunt, dum dicunt, quid ad nos? tu videris: Amentes planè, qui putant Civis se magis authoris sceleris, quam teneri: In pecuniarijs causis refuso pretio jus solvitur: hi pretium recipiunt, & sacrilegium prosequuntur, ac pertinacibus studijs sanctam sibi vindicant sanguinis autionem, cum refunderet venditor sacrilegij mercedem, Hæc ille

II. Proditio fuit in ipsius traditione quam fecerunt Pilato, ut iudici, secundum illud Lucæ 23. *Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum: Item in accusatione eius ab eis facta, & coram Pilato, & coram Herodem, secundum illud. Cæderunt autem illum accusare dicentes hunc invenimus subvertentem gentem nostram, &c. & coram Herode: Stabant autem principes, Sacerdotum, & Scriba constanter accusantes eum. Ad hæc, in flagitatione mortis ipsius: Audi enim quid dicant Ioan. 19. *Cum ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant dicentes: crucifige, crucifige eum: Dicit eis: ulatus accipite eum vos & crucifigite ego enim non invenio in eo causam: Responderunt iudæi. Nos legem habemus, & secundum legem debet mori: In quo vides solos iudæos causam esse mortis Christi primariam & legitimam, Nam Pilatus quid non fecit ut Christum liberaret? Herodes autem nihil ad mortem illi fecit;**

Sed iudæi ex ingenti in illum odio mortem à nolente Iudice extorserunt: unde Christus ad Pilatum. *Qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. Sed tamen ingenstuit Christi dolor & ignominia, quod à suo populo traditus fuit: quod illi Pilatus exprobravit Ioan. 18. Nunquid ego Iudæus sum? Gentua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Hinc Christus apud Prophetas de sua gente sic conqueritur. Ierem. 11. *Quid est quod dilectus meus, in domo mea fecisti scelera multa: Tu autem Domine demonstraisti mihi, & cognovi: Tu ostendisti mihi studia eorum: Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam, &c. Et cap. 12. *Facta est mihi hereditas mea quasi Leo in yuva, dedit contra me vocem, ideo odivi eam: Nunquid avis discolor hereditas mea mihi? n. nquid avis tincta per totum? Septuaginta vertunt: Nunquid spelunca Hyenæ hereditas mea mihi? an spelunca in circuitu eius? Certe ita populus infremuit in Christum atque deservit ut Leo suo rugitu, & Hyena sua seviria; unde enim ille voces: Tolle, Tolle, crucifige.***

III. Proditio in rejectione ipsius pro Rege: Nam cū à Pilato petiissent ut ipsum crucifigerent, & Pilatus subdidisset; Regem vestrum crucifigam ipsi magna indignatione responderunt: *Nolumus hunc regnare super nos: Deinde Non habemus alium Regem, nisi Casarem: in quo vides incredibilem eorum furorem: Nam Messiam tot votis exoptatum, tot sæculis expectatum, sibi oblatum rejiciunt, & dominationem externam ad eum ipsi exoptam: ultro amplectuntur, ob ingentem in Christum odium, Et hoc significatum est Daniel. 9, cum dicitur: *Et post hebdomadas sexaginta duas, occidetur Christus: & non erit eius populus qui eum negaturus est.**

IV. Denique & omnium maxima proditio populi Iudæi: fuit cum eum Barabbæ postposuit: Etenim ut alia fasè ostendi ab omnibus rei circumstantiis, Pilatus ne quid omittet-

ret quo Christum liberaret, usus consuetudine qua in Paschate aliquis reus populi suffragio liberaretur, duos proposuit; unum latronem sceleratissimum, qui in seditione homicidium commiserat, & Christum; ac postulavit quem & duobus vellent dimitti; quæ collatio fuit maximè probrosa Christo: & populus ei Barabbam prætulit, quod indignissimum facinus satis exaggerari non potest.

Hinc collige. Quam sit infidus mundus, cum Christus tanta prodicione traditus sit à Iudeis, post tot ab eo accepta beneficia; ita ut reliquos populos instar canum haberet, Iudeos instar filiorum: *Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus*: Ac vide incredibilem hujus populi levitatem, & subitaneam conversionem. Ante paucos dies Christum sub triumpho specie, magno apparatu, & summa à acritate susceperant: *Hosanna filio David, benedictus qui venit in nomine Domini*: Nunc veris animis eius mortem efflagitant, *Tolle, tolle, crucifige, crucifige eum*: *Nolumus hunc regnare super nos*: Hinc multa possent adijci de vanitate mundi quo nihil perfidius fingi potest sed quid evidentius hoc exemplo? *Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum*: Non est securus Pater à filiis; non vir ab uxore; non subditus à Rege; non Rex à subdito; non Dominus à famulo; non amicus ab amico; *Ier. 9. Vnusquisque se à proximo suo custodiat, & in omni fratre suo non habeat fiduciam, quia omnis frater supplantans supplantabit, & omnis amicus fraudulenter incedet*: *Et vir fratrem suum deridebit & veritatem non loquentur, docuerunt enim linguam suam loqui mendaciam: ut iniquè agerent, laboraverunt*. Et quis ad ista generosè non contemner mundum, qui inter osculas blanditias, & amplexus, multos prodidit, & turpiter fefellit; Te ne verò solum excipiet? Tu solus innoxius eris ab hac perfidia? Sed eheu quis Euripus, quod mare, quod pelagus magis inconstans! Nonne vides quam fœda sint

multorum naufragia? nec adhuc alieno lapsi exemplor

III. Proditio quam Christus passus est, fuit à Discipulis, de quibus dicitur *Matth. 26. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt*: Vide autem hujus fugæ turpitudinem, & ignaviam: 1. Post accepta ab eo tot beneficia, ac præcipuè post ipsorum electionem in Apostolorum, secundum illud *Luca 6. Vocavit discipulos suos, & elegit duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominavit*; quibus propterea dixit: *Vos non me elegistis, sed ego elegi vos*. Itaque semper ei assilire debuerunt, & commoti si opus fuisset: & si militi capitale est suum ducem deserere, neque illi proditoriè Magistrum suum, & Dominum deserere debuerunt. 2. post tot visa ab i, & facta miracula, tam varia, & tam insignia, immò & ab ipsis etiam patrata: quibus visis non poterant amplius ignorare ipsum esse Filium Dei, cum in eius rei probationem patrata essent, unde nihil timere debuerunt, quandiu in eius societate forent, & patrocinio: ut enim rectè dixit Apostolus, *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* 3. post tot data documenta de vita negligenda: *Matth. 16. Si quis vult venire post me abneget semetipsum, &c. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam, &c. Quid enim prodest homini si mundum universum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?* Et *Matth. 10. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere*: &c. 4. post tot monitiones, ne rei novitate percellerentur: *Matth. 20. Ecce ascendimus Ierosolymam & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, & scribis, & condemnabunt eum morse, &c. & cap. 26. Vnus vestrum me traditurus est*. Et postea, *omnes vos scandalum patiemini in me, in ista nocte scriptum est enim percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis*: Immò eos præpararat; & Eucharistia, nimirum corpore tuo, sanguine; & longo sermone & exhortatione quam integram scripsit

S. Ioannes; & oratione: *Vigilate & orate, ne intretis in tentationem: spiritus enim promptus est, caro autem infirma.* 5. post suam pollicitationem & fidem datam: nam cum eos de venturo scandalo monuisset, ac dixisset Petrus, *Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo*, subdit S. Matth. cap. 26. *Similiter & omnes discipuli dixerunt*: Sed vide quâ fide: *Sunc discipuli omnes, relicto eo fugerunt.*

Sed quanquam fuga fuerit æqualis, non tamen similis omnium casus, sed super omnes turpius cecidit Petrus.

IV. Itaque proditio quam Christus passus est fuit Petri negatio, quæ in suis circumstantiis habet aliquid peculiare, & quæ tanta fuit, ut diversè, et si non contrariè, describatur ab Evangelistis: Nempè ut ait Ambros. in cap. 23. Luca. Ita novum fuit Petrum potuisse peccare, ut peccatum eius nec ab Evangelistis potuerit comprehendi: Porro ex his capitibus mihi videtur magis damnanda.

I Quod caput esse Apostolorum & princeps, & Ecclesiæ fundamentum. nam quid ab aliis sperari potuit, si Petrus negavit, si petra ipsa cecidit, & non habuit firmitatem? certè si tantum sui nominis meminisset, firmus esse debuerat, nec tam facile concuti.

II. Post mirabilem illam confessionem quò dixerat, Matth. 18. *Tu es Filius Dei vivi*: post originem mirabilis illius confessionis, nempe revelationem Patris: *Beatus es, Simon Bar-jona, quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed pater meus qui in calis est, & post tantæ confessionis præmium: Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam, & tibi dabo claves regni cælorum*: post quæ quis fecerat tam turpem negationem?

III. Post illi communicata omnia secreta: Vndecim alios exclusit Christus, semper Petrum admisit: Item post singularem illius in omnibus occasionibus tractationem: Illi mu-

tavit nomen; *Tu vocaberis Cephas*: Ingressus est eius navim: Illi dedit ambulare super fluctus: Pro illo tributum solvit Matth. 17. *Invenies staterem, illum sumens da eis pro me, & te*: Quomodo ergo Petrus dicere potuit, se hominem non nosse: quomodo negare se unum esse, ex ipsius discipulis?

IV. Post tam solemnem Christi admonitionem, & in cœnaculo & in orto: in cœnaculo quidem præter illam communem, *Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte*; singulariter ad Petrum: *Amen dico tibi quia in hac nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis*: In orto autem omnes monuit ut orarent; sed singulariter hoc ad Petrum: Marci 14. *Si non dormis? Non potuisti una hora vigilare?*

V. Post tam expressam Petri promissionem, usque ad jactantiam, & sui prælationem. Marci 14. *Etsi omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego*: & de suo casu monitus, at ille amplius loquebatur, *& si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo*: Sed vide quàm dictis, & promissis facta male concordarint, cum Petrus super omnes turpius negaverit.

VI. Quod ad levissimâ occasione negaverit, nempe ad unius ancillæ vocem: *Quid fecisset eum Caiphas juridicè interrogasset?* Quantum illud est, ut qui potuit frementes Oceani fluctus calcare, ad unius tentationis guttam, ut quidam è SS. PP. loquitur submersus sit.

VII. Quod non semel, & secundò, quasi subito deprehensus negavit, sed quod tertio; & pluries etiam facturus, si pluries esset interrogatus, nec à Christo fuisset peculiari intuitu revocatus: Vnde S. Ambros. in lib. 10. in Lucam cap. 23. Negavit primò Petrus, & non fleuit, quia non respexerat Dominus: Negavit secundò, & non fleuit, quia nondum respexerat Dominus: Negavit & tertio: respexit Iesus, & ille amarissimè fleuit.

8. In modo negationis semper crimen au-
gendo: nam primò quidem interrogatus ab
ancillâ ostiariâ, num esset ex Christi discipulis,
simpliciter negavit se esse, immo se neque in-
telligere quâ de re loqueretur: *Neque scio, ne-
me novi quid dicas*: August. tract. 113. Ecce (in-
quit columna firmissima, ad unius aurâ im-
pulsam, tota contremuit: Vbi est illa pro-
mittentis audacia, & de te plurimum præ-
sumentis? Vbi sunt verba illa, *Quare non pos-
sum te modo sequi? animam meam pro te ponam*:
hocine est sequi Magistrum, se negare dis-
cipulum? sicine anima pro Domino poni-
tur, ut ne hoc fiat, vox ancillæ formidetur?
Sed secunda negatio peior fuit: Nam cum
altera ancilla affirmaret discipulum, & idem
alius ex circumstantibus diceret: *Iterum nega-
vit cum juramento, quia non novi hominem*. Sed
cum tertio aliquis affirmaret, eum verè Christi
esse discipulum, & aliis diceret se illum vi-
dissè in horto, & alii confirmarent satis id ex
sua loquela deprehendi; tum demum ut ait
Marthaus, *Cœpit jurare, & detestari, & Mar-
cus, cœpit anathematizare & jurare quia non no-
vi hominem*. Prima igitur vox est negantis Pe-
tri, 2. jurantis 3. devotentis & imprecantis:
ut scias turpissimè lapsum esse. Et certè eò ul-
que progressus est, ut ei opus fuerit peculiari
Christi oratione pro eo: *Rogavi pro te Petre, ut
non deficiat fides tua: & peculiari intuitu, ut ait
Lucas, conversus Dominus eum respexit: & recor-
datus Petrus verbi Domini, egressus foras flevit
amare.*

Collige 1. quàm parùm sit hominibus fi-

dendum post has perfidias, & post hæc exem-
pla. Nam quot perfidias Christus expertus est?
Quid quod nec in seipso nimis fidendum est:
cum hæc confidentia Petrum afflixerit atque
prostravit ad unius ancillæ affatum. Rectè
dixit Ambros. in cap. 23. Luca. Error Petri
doctrina Iustorum est, & titubatio Petri, om-
nium Petra est: Hinc discite quanta sit in nos-
tris propositis imbecillitas, quantum eunque
firma sint, & quàm aliter sit de nobis in peri-
culo & extra periculum constitutis judican-
dum: opponere itaque verba Petri in ultimâ
cœnâ, & eiusdè postea turpè defectionem.

Collige 2. Animas spirituales confundi de-
bere de parum fidelibus promissis, immò de
suis nimium frequentibus proditiõibus. Quâ
enim sæpè Christum deseruimus cum discipu-
lis fugientibus? Quàm sæpè cum Petro de-
negavimus eius magisterium, & consuetudi-
nem? Immo cum Iuda osculo & rerum sacra-
rum usu Christum prodidimus? Ut de nobis
dici poterit quod de Iuda dixit Ambros. in
cap. 13. Luca: Iudas proditiõem sanguinis
Domini, inter sacrificia positus cogitabat.
Eheu! quando pœnitebimus? & sic
adhærebimus Christo ut nec tribula-
tio nec angustia, nec fames, nec gladius, &c.
possint nos separare à charitate Christi. Ita sit
aliquandò & citò, ut eius conspectu
fruemur in cœlo, idque in
æternum.

***

293

V. ET